

ПРОГРАМА ЗА РАЗВИТИЕ НА ТУРИЗМА В ОБЩИНА МАЛКО ТЪРНОВО 2016 – 2017 г.

Програмата за развитие на туризма на територията на Община Малко Търново е разработена в изпълнение на чл. 11 от Закона за туризма, на базата на Общинския план за развитие и съобразно местните туристически ресурси. За някои от насоките и конкретните дейности са посочени общи срокове, които до голяма степен са свързани с финансови възможности, проектна готовност и др. Програмата следва да бъде изпълнявана с активното участие на водещи организации в сферата на туризма, бизнеса и НПО. Основна роля при изпълнението на програмата играе Консултативният съвет по въпросите на туризма към Община Малко Търново с участието и на заинтересовани страни и доброволци.

Туризмът е важен елемент от местната икономика и предприемането на правилни стъпки за неговото развитие благоприятства благополучието на населението в региона. Община Малко Търново разполага с редица дадености, които могат да се използват за създаване на един значително разширен туристически продукт, който да привлича както български, така и чуждестранни туристи. Богатото историческо, културно, архитектурно, природно и духовно наследство представлява добра база с голям потенциал, който все още не е напълно разработен.

ОЦЕНКА НА ТУРИСТИЧЕСКИЯ ПОТЕНЦИАЛ

I. Туристически Ресурси

1. Природни

Географско положение, релеф, климат, води, биоразнообразие, защитени територии: Релефът е предимно хълмист и нископланински (200 – 600 м н.в.). Територията на общината попада изцяло в Природен парк „Странджа“. На югозапад от Малко Търново е разположен връх Градище (710 м н.в.), който е най – високия връх за територията. На местата с карбонатни скали са характерни формите от карстов тип релеф – кари, въртопи, понори, каверни и пещери. Територията е с гъста залесеност и има наличие на магмени скали, поради което денудационно – ерозионните процеси са слабо развити.

Според климатичното райониране на България (по Велев, 1990, 2002), общината попада в континентално – средиземноморската област. Характерни черти са топлото лято и меката зима, относително малката годишна температурна амплитуда и отсъствието на ежегодна снежна покривка извън планинските райони.

Реките на територията на община Малко Търново принадлежат към Черноморската отточна област. Главните отводнителни артерии, преминаващи през тази територия, са река Велека и река Резовска. Подземните води се наблюдават в четири пункта при карстовите извори Докузак, Църногорово, Катун и карстовия извор западно от село Евренозово. Подземните води са предимно карстови и пукнатинно – карстови. Открити са около 120 карстови извора, но само 30 от тях са с дебит над 1 л/сек. Най- големият такъв извор е с дебит 257 л/сек – Докузак. Карстовите води са чисти, пресни и с ниска минерализация, но са силно уязвими от замърсяване.

**ПРОЕКТ!
РАБОТНА ВЕРСИЯ!**

Районът на Малко Търново се характеризира с изключително богато биоразнообразие и множество защитени територии както по Закона за защитените територии (ЗТТ), така и съгласно екологичната мрежа НАТУРА 2000. Малкотърновският район, попадащ в т.нар. “район на вътрешна Странджа” е един от най-богатите на животински видове в страната. Това е обяснимо като се имат предвид природните дадености и историческото минало на този край. Климатичните особености на района правят реално присъствието на европейски, малоазиатски и средиземноморски видове, а фактът, че територията е оставала встрани от главните пътища от Европа за Азия, и че районът е далеч от активно замърсяващи производства, е позволил животинският свят да съхрани високата си идентичност и богатство.

Особено значение имат редките и защитени видове, които според изследователите при безгръбначните включват 97 ендемични вида - 12 реликтни и 138 редки. Земноводните и влечугите в района са около 30 вида, повече от половината от представените у нас видове от тези групи. Счита се, че по отношение на влечугите Странджа е на трето място в страната. Впечатляващо е и птичето богатство. Над района преминава пътят на прелета на птици от север на юг. Общината има международно значение на станция за грабливите и пойните птици (а може би и на зимовище за някои от видовете). По данни от изследователи в района на Странджа се срещат над 261 вида птици, 68 % от установените видове в цялата страна. Броят на гнездящите птици е около 118, от които 14 са включени в Червената книга на България.

Защитени територии в Община Малко Търново:

НАИМЕНОВАНИЕ	ВИД ЗАЩИТЕНА ТЕРИТОРИЯ	МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ
БАТАКА – ЕСТЕСТВЕНО НАХОДИЩЕ НА СТРАНДЖАНСКИ ДЪБ	Защитена местност по ЗТТ	С. Близнак
БОСНА	Защитена местност по ЗТТ	С. Бяла вода
ВЕЛЕКА	Защитена местност по ЗТТ	С. Бръшлян, с. Звездец, с. Стоилово
ВИТАНОВО	Резерват по ЗТТ	Гр. Малко Търново, с. Бръшлян
ГРАДЕВ СРЕДОК	Защитена местност по ЗТТ	Гр. Малко Търново, с. Стоилово
ГРАДИЩЕТО – ЕСТ. НАХОДИЩЕ НА СИНЯ ХВОЙНА	Природна забележителност по ЗТТ	Гр. Малко Търново
ДОКУЗАК	Защитена местност по ЗТТ	Гр. Малко Търново

**ПРОЕКТ!
РАБОТНА ВЕРСИЯ!**

КАМЕНСКА БЪРЧИНА – СКАЛНО ОБРАЗУВАНИЕ	Природна забележителност по ЗТТ	Гр. Малко Търново
КРИВИНИЗОВО	Защитена местност по ЗТТ	с. Звездец
МЕЧИТЕ ДОЛОВЕ	Защитена местност по ЗТТ	Гр. Малко Търново, с. Бръшлян
МОРЯНЕ	Защитена местност по ЗТТ	с. Заберново, с. Калово
ПАРОРИЯ	Защитена местност по ЗТТ	с. Заберново, с. Калово
ПЕТРОВА НИВА	Защитена местност по ЗТТ	с. Стоилово
ПЕЩЕРАТА ЕЛЕНИНА ДУПКА	1 Природна забележителност по ЗТТ	с. Бяла вода
ПЕЩЕРИ И ИЗВОРИ НА Р. МЛАДЕЖКА	Природна забележителност по ЗТТ	с. Близнак, с. Младежко
РУДЕНОВО	Защитена местност по ЗТТ	с. Сливарово
СРЕДОКА	Резерват по ЗТТ	Гр. Малко Търново, с. Стоилово
СТРАНДЖА	Природен парк по ЗТТ	гр. Малко Търново, с. Близнак, с. Бръшлян, с. Бяла вода, с. Визица, с. Граматиново, с. Евренозово, с. Заберново, с. Звездец, с. Калово, с. Младежко, с. Сливарово, с. Стоилово
СТРАНДЖАНСКА ЗЕЛЕНИКА	Защитена местност по ЗТТ	с. Сливарово
УЗУНБОДЖАК	Резерват по ЗТТ	с. Сливарово
БОСНА	ЗЗ по Директивата за местообитанията на НАТУРА 2000	с. Визица, с. Заберново, с. Калово
ДЕРВЕНСКИ ВЪЗВИШЕНИЯ	ЗЗ по Директивата за местообитанията на НАТУРА 2000	с. Близнак
СТРАНДЖА	ЗЗ по Директивата за птиците на НАТУРА 2000	Гр. Малко Търново, с. Близнак, с. Бръшлян, с. Бяла вода, с. Визица, с. Граматиново, с. Евренозово, с. Заберново, с. Звездец, с. Калово, с. Младежко, с. Сливарово, с. Стоилово

СТРАНДЖА	ЗЗ по Директивата за местообитанията на НАТУРА 2000	Гр. Малко Търново, с. Близнак, с. Бръшлян, с. Бяла вода, с. Визица, с. Граматиково, с. Евренозово, с. Заберново, с. Звездец, с. Калово, с. Младежко, с. Сливарово, с. Стоилово
-----------------	---	--

2. Антропогенни:

Културно- исторически ресурси:

- *Култов комплекс в м. Мишкова нива*
- *Могилен некропол в м. Пропада*
- *Соларни кръгове в м. Каменска бърчина*
- *Скално оброчище в м. Индипасха с. Сливарово*
- *Долмени и римска гробница край с. Евренозово*
- *Историческа местност Петрова нива*
- *Исторически музей „Проф. Александър Фол“*
- *Архитектурен резерват с. Бръшлян*
- *Останки от крепости - с. Младежко, с. Заберново, с. Граматиково, с. Бяла вода, гр. Малко Търново, с. Звездец*
- *Пещера Света Марина с. Сливарово*
- *Църква „Свети Димитър“ с килийно училище с. Бръшлян*
- *Параклис върху пещера “Света Троица” с. Граматиково*
- *Църква “Св. Лука” с. Заберново - най-старата оцеляла култова сграда във вътрешността на Странджа*
- *Долмени с. Калово*
- *Пещери и извори на река Младежка и крепост “Голямото кале” с. Младежко*
- *Църква “Св. Илия” с. Стоилово*
- *Църква “Св. Троица” с. Визица*
- *Църква “Св.40 мъченици” с. Граматиково*
- *Долмени с. Заберново*
- *Параклис „Св. Петка“ с. Калово*

Събитийни антропогенни ресурси:

Културни мероприятия с международно, национално, регионално и местно значение:

- *Пленер по скулптура*
- *Международен пленер по живопис “Странджанска палитра”*
- *Национален възпоменателен събор в местността Петрова нива*
- *Летни културни празници на гр. Малко Търново*
- *Православно- краеведска експедиция*
- *Българо - турски летен университет “Странджа планина и нейната роля в преноса на цивилизации изток - запад”*
- *Сирни заговезни - Кукеровден и обряда „Паликош“*
- *Пресъздаване на обичая „Лазаруване“ и младежки пролетни игри „Филек“*

- *Фолклорен фестивал на любителски клубове „Хоро в Странджа“*
- *Фестивал на Зелениката*
- *Нестинарски шествия в м. Голямата аязма /Влахов дол/*
- *Еньовден*
- *Фестивал на занаятите „По Малкотърновски - от извора на Странджа“*
- *Храмов празник на Православен храм „Успение Богородично“ гр. Малко Търново*
- *Коледуване*

II. Селища и инфраструктура

Площта на Община Малко Търново е 798.500 км² и е трета по големина за област Бургас. Включва в себе си град Малко Търново и дванадесет села: Близнак, Бръшлян, Бяла вода, Евренозово, Граматиково, Калово, Младежко, Сливарово, Стоилово, Визица, Заберново, Звездец.

Въпреки периферното си разположение, община Малко Търново има важна роля. През територията на общината преминава международен път Е87, който е със стратегическо значение, тъй като свързва страните от Европа с тези от Близкия изток. Граничният контролно – пропускателен пункт Малко Търново обслужва предимно туристическия трафик – леки моторно превозни средства и автобуси. Общинският център – град Малко Търново отстои на 76 км от град Бургас, който е най-важният икономически, транспортен, административен и културен център в Югоизточна България. Градът се намира на 457 км от София и на 262 км от Истанбул.

III. Туристическа инфраструктура и услуги:

- ***Основни туристически услуги:***

Категоризирани средства за подслон и места за настаняване и заведения за хранене и развлечения:

- На база подадени документи в началото на 2016г. в Община Малко Търново съществуват общо: **118** категоризирани средства за подслон и места за настаняване; леглова база: **724 легла**

Категоризирани към 2016г. заведения за хранене и развлечения: **20**

- ***Информация и реклама:***

Туристически информационен център – Община Малко Търново е открит на 18.08.2008 г. Намира се в централната част на града. Служителите в центъра са на разположение на гражданите и гостите на града от понеделник до петък от 8.00–17.00 часа, а през летния сезон ежедневно. Туристическия информационен център предоставя на посетителите рекламни материали за Малко Търново и страната, актуална и подробна информация, относно възможностите за туризъм на територията на общината и предлаганите туристически услуги.

IV. Проектни предложения, подпомагащи развитието на туризма:

Подмярка 7.2 / „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура“ – ПРСР 2014-2020, прием: месец ЮНИ 2016

• **Проекти с подготвени инвестиционни проекти:**

1. Ремонт и рехабилитация на местните общински пътища в Община Малко Търново

- ПЪРВИ ЕТАП: общински път BGS3094 /I-9, Звездец – Малко Търново/ - Бръшлян“

- ВТОРИ ЕТАП: общински път BGS2098 /III-907, м. Босна-Визица/ - Заберново“

Прогнозна стойност: **5 500 000 лева.**

2. „Ремонт и реконструкция на улична мрежа гр. Малко Търново“ в 5 ЕТАПА /Прогнозна стойност: **3 600 000 лв./**

• **Проекти с инвестиционни проекти в процес на подготовка:**

1. „Ремонт и рехабилитация на водопроводна мрежа в населените места на общ. Малко Търново“ (с. Звездец, с. Евренозово, с. Граматиково, с. Младежко, с. Калово, с. Бяла Вода) (с асфалтиране) /Прогнозна стойност: **5 500 000 лв./**

2. Улично осветление в населените места /Прогнозна стойност: **1 500 000 лв. /**

3. Парк между читалище „Просвета- 1914“ и исторически музей „Проф. Александър Фол“/Прогнозна стойност: **500 000 лв. /**

4. Читалище – с. Граматиково /Прогнозна стойност: **600 000 лв./**

Програмата Интеррег – ИПП за трансгранично сътрудничество България-Турция. Приоритетна ос 2. Устойчив туризъм

- Проект: „Повишаване на туристическата привлекателност на трансграничния район чрез по-добро използване на природното наследство на общините Малко Търново и Буюкмандъра“/Прогнозна стойност: **267 272,38 евро/**

Проектът предвижда реконструкция и благоустрояване на градски парк - Малко Търново, етап II част 2

- Проект: „Повишаване на туристическата привлекателност на трансграничния район чрез по-добро използване на културното и историческото наследство на общините Малко Търново и Къркларели“ /Прогнозна стойност: **257 832,58 евро/**

Проектът предвижда ремонт, реставрация и консервация на архитектурния ансамбъл (сградите) на исторически музей „Проф. д-р. Александър Фол“ - гр. Малко Търново

Анализ на настоящата ситуация

1. Силни страни

- Проучени туристически ресурси

- Благоприятно географско положение
- Благоприятен климат
- Наличие на защитени територии
- Наличие на интересни от гледна точка на туризма природни обекти
- Наличие на интересни от гледна точка на туризма обекти на културно-историческото наследство
- Фолклорни традиции, които могат да се превърнат в туристически атракции
- Добра достъпност на общината
- Добра събираемост на туристически данък
- Ясно изразено желание у общинската администрация да подкрепя развитието на туризма

2. Слаби страни

- Ниска квалификация на персонала в обслужващата сфера като цяло
- Недостатъчно информационно осигуряване – липса на табели
- Липса на допълнителни туристически услуги
- Туристическите ресурси не са усвоени като туристически продукти и включени в туристическата индустрия.
- Ограничено предлагане на туристически пакети

3. Възможности

Възможностите отразяват външните фактори (извън контрола на заинтересованите страни), които могат да имат благоприятен ефект върху развитието на туризма в общината. Например:

- Промени (поощряващи туризма) в националната политика
- Развитие на вътрешния туристически пазар, повишаване на жизнения стандарт в страната

4. Заплахи

- Надхвърляне на поемната способност на дестинацията
- Нереално високи очаквания от туризма и печалбите
- Превес на лични и големи корпоративни интереси над дългосрочните интереси на общността
- Заплахата от тероризма – в световен мащаб, за България и за туризма

Дейности за развитието на туризма в Община Малко Търново

1. Провеждане на ежегодни емпирични проучвания за изучаване на нуждите и потребностите на туристите и измерване на тяхната потребителска удовлетвореност с цел повишаване равнището на качеството на туристическо обслужване. Така ще се постигне удължаване на туристическия престой, популярността на дестинацията и ще се увеличат приходите от туристи.

Срок: постоянен

Отговорни лица: отдел „Туризм“

**ПРОЕКТ!
РАБОТНА ВЕРСИЯ!**

2. Проследяване на всички изменения в законовата база, касаещи туризмът и неговото развитие, както и организационната структура на държавно и регионално равнище.

Срок: постоянен

Отговорни лица: отдел „Туризм“, КСТ

3. Стабилизиране на поддържащата инфраструктура до туристическите обекти.

Срок: постоянен

Отговорни лица: : отдел „Туризм“ и представители на туристически обекти

4. Провеждане на кампании за поддържане и опазване чистотата в общината, включително и всички туристически обекти. Включване в инициативата „Да изчистим България за един ден“ и други подобни.

Отговорни лица: отдел „Туризм“, дирекция „Култура, образование и спорт“, директори на учебни заведения

5. Изработване монтиране и поддръжка на туристически обозначения на ключови и подходящи места, улесняващи туристите в намирането на туристически забележителности и местоназначения. Поставяне на допълнителни карти /табла/ в града.

Срок: постоянен

Отговорни лица: КСТ и отдел „Туризм“

6. Създаване на проектна готовност (изготвяне на проекти в работна фаза) по приоритетни проекти в сферата на туризма.

Отговорни лица: : Дирекция „Европейски програми и фондове, евроинтеграция и инвестиционна политика“

7. Разработване и реализиране на проекти, подпомагащи устойчивото развитие на туризма на територията на община Малко Търново. Кандидатстване за външно финансиране пред национални и международни донори /финансиращи организации/.

Отговорни лица: : Дирекция „Европейски програми и фондове, евроинтеграция и инвестиционна политика“

8. Провеждане на интензивна рекламна кампания в специализирани български медии. Идентифициране на медии, които най-добре отразяват развитието на туризма в Община Малко Търново и представяне чрез тях на стойностен рекламен продукт за общината.

Срок: постоянен

Отговорни лица: отдел „Туризм“

9. Привличане на външни институции, структури и организации за реализация на съвместни проекти в рамките на публично-частно партньорство.

Отговорни лица: : Дирекция „Европейски програми и фондове, евроинтеграция и инвестиционна политика“

10. Създаване на партньорски взаимоотношения с национални и международни туристически борси и изложения. Участие на Община Малко Търново съвместно с културните институции в Международна туристическа борса ВАКАНЦИЯ и СПА ЕКСПО – гр. София или туристическо изложение "Културен туризъм"- гр. Велико Търново.

Срок: постоянен

Отговорни лица: отдел "Туризъм", КСТ

11. Събиране и поддържане на актуална информация относно туристическото предлагане в България.

Целта е да се следи постоянно какви туристически продукти и услуги предлагат конкурентни дестинации в България. От една страна, това може да даде ценни идеи за разнообразяване на собствения туристически продукт и за издаването на по-качествени рекламни материали, а от друга- да спомогне за разработване и предлагане на уникални и неповтарящи се атракции.

Срок: постоянен

Отговорни лица: отдел "Туризъм", КСТ

12. Актуализиране и изработване на нови рекламни материали – рекламни филми, карти, брошури, проспекти и др.

Срок: постоянен

Отговорни лица: отдел "Туризъм"

13. Развитие на читалищата като съвременни духовни центрове за разпространение на информация, знания, успешни практики и съхранение на местните традиции и подпомагане дейността и творчеството на местни дейци на културата, фолклорни танцови и музикални състави и училищно творчество.

Срок: постоянен

Отговорни лица: отдел "Туризъм", читалище „Просвета-1914“ – Малко Търново, дирекция „Култура, образование и спорт“

14. Реализиране и участие в мероприятията, заложи в Културния календар за 2016г. и 2017г. на Община Малко Търново

Срок: постоянен

Отговорни лица: отдел "Туризъм", читалище „Просвета-1914“ – Малко Търново, дирекция „Култура, образование и спорт“

15. Изготвяне на пакет от туристически услуги, в това число и за ученици, съвместно с представители на хотели и управители на туристическите обекти.

Срок: постоянен

Отговорни лица: отдел "Туризъм", КСТ

16. Изготвяне на интегриран билет за културно-исторически обекти, включващ посещение на два или повече обекта на промоционална цена.

Срок: постоянен

Отговорни лица: отдел "Туризъм", исторически музей „Проф. Ал. Фол“

Заключение:

Община Малко Търново е желана туристическа дестинация за много организирани туристически групи, а също така и за голям брой индивидуални туристи. Сред най-посещаваните обекти на територията на общината са долмените, могилните некрополи, църкви, параклиси, историческата местност Петрова нива и исторически музей „Проф Ал. Фол“. С реализирането на дейностите, предвидени в настоящата програма се очаква значително повишаване на интереса към тези туристически обекти на територията на общината, а от там и на приходите от тях.

Успешното изпълнение на заложените в програмата дейности е немислимо без наличието на работещо обществено-частно партньорство между местната власт, частния бизнес, учебните заведения, областните и национални браншови организации и НПО. Реализацията на Програмата за развитие на туризма на Община Малко Търново следва да се възприема като един непрекъснат процес на наблюдение, контрол и актуализация, анализ и корекции при грешки, трудности и неуспехи и адаптиране на съществуващите вече насоки за развитие и дейности към новите обстоятелства и условия.

ФИНАНСОВО ОСИГУРЯВАНЕ

Съгласно чл.16, ал.2 от Закона за туризма средствата за изпълнение на програмата за развитие на туризма се набират от:

- * Туристически данък;
- * Такси за категоризиране на туристически обекти;
- * Наложени от Кмета на общината глоби и санкции;
- * Средства, предоставени за изпълнение на целеви програми и защитени проекти;
- * Други източници - частен бизнес и инициатива.

Програмата за развитие на туризма 2016-2017г. ще бъде обсъдена с членовете на КСТ на редовно заседание на 13.05.2016г. с цел приемане на предложения и допълнения към изработения проект.